

ALLE WEGEN LEIDEN NAAR
ANLOO - LANGS KWETSBARE
HUNEBEDDEN!

Magnuslezing 2018

Magnuslezing 2018

ALLE WEGEN LEIDEN NAAR ANLOO - LANGS KWETSBARE HUNEBEDDEN!

Jan Kolen

Hein Klompmaker

De Magnuslezing is een gezamenlijk initiatief van de Vereniging Historisch Anloo, Stichting Rondom Magnus, de Stichting Vrienden van de Magnuskerk en de Protestantse Gemeente Anloo-Zuidlaren

VOORWOORD

Voor u ligt het boekje, behorend tot alweer de vijfde Magnuslezing; het eerste lustrum van een succesvolle en traditionele reeks van inleidingen van twee gerenommeerde sprekers!

Steeds heeft het onderwerp van de Magnuslezing in het licht gestaan van onze mooie historisch belangrijke kerk en de invloed van die kerk op de religieuze beleving in de fysieke omgeving van ons dorp en nabije omgeving. De ene keer gingen we wat dieper in op de archeologische schatten, de andere keer wat meer over hoe de kerk werd gezien als instituut en hoe het geloof werd beleefd. Ook deze keer hebben we twee belangrijke en goede sprekers gevonden die een boeiend verhaal willen vertellen over een onderwerp die u in algemene zin misschien wel kent, maar juist ingaat op aspecten niet voor velen van u toch nieuw en verrassend zijn. Net al bij de andere lezingen worden beide lezingen gescheiden door een koffie/thee pauze van FairTrade kwaliteit.

De eerste spreker is Jan Kolen. Het onderwerp van Jan heeft als titel: ‘Alle wegen leiden naar Anloo: ruimtelijke beweging en tijdsbeleving in het gekerstende Drentse landschap’. Hij brengt met dit onderwerp de begrippen tijd en ruimte op een verrassende wijze samen in de context van de plaats en beleving van het Christendom vanaf de Romeinse tot aan de huidige tijd. U zult horen hoe het destijds onontgonnen en woeste Drentse landschap en samenlevingen invloed hebben gehad op de wijze waarop het Christendom kon worden verspreid, beleefd en tot wasdom heeft kunnen komen. Denkt u hierbij aan soms prehistorische routes, bouwwijzen en gebruik van kerken, en hybride verschijningsvormen van het Christendom in combinatie met destijds heidense gebruiken.

De tweede spreker is Hein Klompmaker. Het onderwerp van Hein gaat in op het belang van goede zorg voor het behoud van de hunebedden. In

deze tijd van 'beleven' ontstaat er soms een dilemma wanneer deze grafmonumenten uit de oertijd verworden tot objecten voor een leuke selfie. Respect voor de toenmalige functie van de hunebedden als begraafplaats leeft dan soms op gespannen voet met hoe bezoekers aankijken tegen deze 'attracties'. Hunebedden moeten onderhouden worden om ze te behouden voor de latere generaties, maar hoe maak je de juiste keuze tussen het belang van het publiek en die van de beheerder? Een boeiend onderwerp dat misschien uw kijk op deze monumenten gaat veranderen.

Anloo, november 2018

Henk Muller, voorzitter Historisch Anloo

INHOUD

Voorwoord

Henk Muller, voorzitter Historisch Anloo

Alle wegen leiden naar Anloo: ruimtelijke beweging en tijdsbeleving in het gekerstende Drentse landschap

Jan Kolen, hoogleraar landschapsarcheologie en cultureel erfgoed

De bescherming van onze hunebedden in historisch perspectief

Henk Klompmaker, directeur Hunebedcentrum Borger

De inleiders

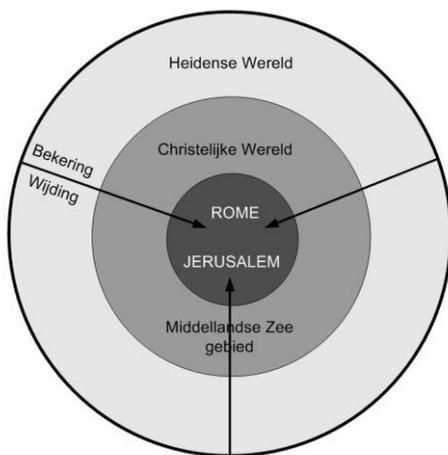
Korte persoonsbeschrijvingen

ALLE WEGEN LEIDEN NAAR ANLOO: RUIMTELIJKE BEWEGING EN TIJDSBELEVING IN HET GEKERSTENDE DRENTSE LANDSCHAP

Jan Kolen

Door de eeuwen heen speelden de Drentse kerken een belangrijke rol in de beleving van ruimte en tijd. Niet alleen de Drentenaren zelf deden daar hun voordeel mee, maar ook reizigers en passanten. Aan de basis van dit alles lag het christelijke tijd-ruimte-model. Met de geleidelijke introductie van het Christendom werd meer en meer een centrische ordening van de religieuze ruimte en het landschap ervaren. Een gekerstend middelpunt werd omgeven door een ruimte met een afnemende sacraliteit, eindigend in een heidense marge.

Bij deze ruimtelijke orde hoorde ook een christelijke tijdsopvatting, al was die afhankelijk van het schaalniveau en droeg ze nu eens een lineair, dan weer een meer cyclisch karakter. Op de meest omvattende schaal werden Jeruzalem en Rome gezien als de onbetwiste centra van het joods-christelijke universum (*orbis*). Noord-Europa was in dat wereldbeeld slechts een heidense, te bekeren periferie.

Figuur 1. Centrische ordening van religieuze ruimte en landschap.

Figuur 2. De Valtherveenweg tijdens de opgraving in 1936 (naar Van der Sande 2002).

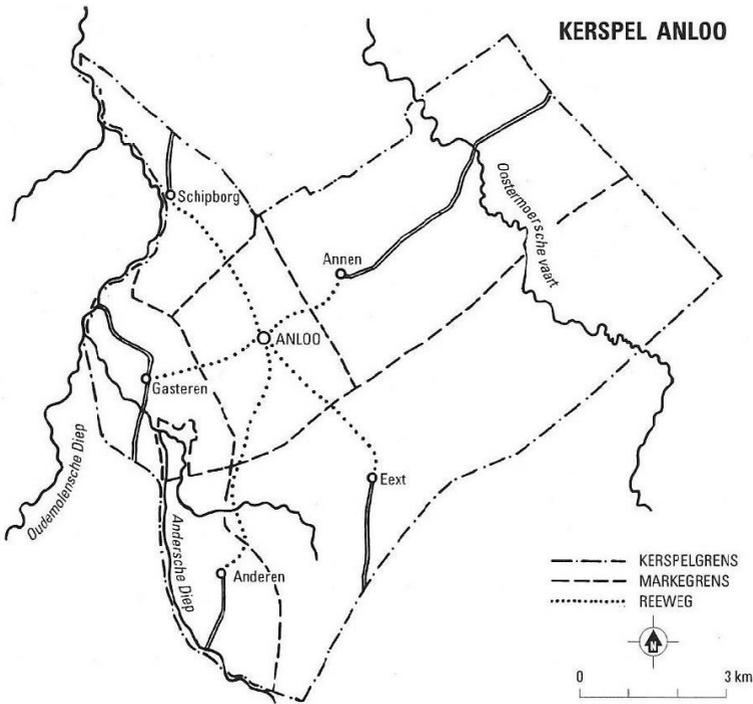
De gemeenschappen in deze verafgelegen en moerassige oorden, ‘anderen’, heidenen en ongelovigen, waren echter niet zomaar wilden. Ze waren voorbestemd om te worden bekeerd en herenigd met de kudde van de Herder. In het teleologische beeld dat de christen had van de tijd, was er uiteindelijk een moment van verlossing en deze “Time of Salvation”, aldus de antropoloog Johannes Fabian (1983), “was conceived as inclusive or incorporative”. In een noordelijk gelegen gewest als Drenthe was dat in essentie niet anders. Uit de historische bronnen komt naar voren dat de kerstening van Drenthe, die aan het eind van de achte eeu aanving, niet alleen veranderingen teweegbracht in de religieuze en sociale sfeer, maar ook –zij het heel geleidelijk-

in de ruimtebeleving en het landschap van de Drentse dorpsgemeenschappen.

Voorafgaand aan de kerstening namen natte plekken, zoals beekdalen, venen en moerassen, in de landschapsbeleving een prominente plaats in, zoals blijkt uit onderzoek van de archeoloog Wijnand van der Sanden (1990; alsmede diverse artikelen in de Nieuwe Drentse Volksalmanak). In de ijzertijd en Romeinse tijd was in het uitgestrekte veengebied ten oosten van de Drentse Hondsrug sprake van een heel stelsel van veenwegen, waaronder de bekende veenweg bij het gehucht Valthe. Die waren van belang voor rituelen en processies. In de omgeving van dergelijke veenpaden, maar ook elders in het veen, werden namelijk bijzondere, waardevolle objecten achtergelaten, zoals sieraden en dolkjes, maar ook menselijke en dierlijke resten (zoals haar) - en niet te vergeten complete menselijke lichamen. Het belang van natte zones in het landschap kunnen we voorts afleiden uit de ligging van de zogenaamde “rijengravelen”, die in de Romeinse tijd en vroege middeleeuwen, althans in Drenthe, vooral in de buurt van het water en veen lagen. De vroegste aanwijzingen voor de kerstening van de Drentse gemeenschappen treffen we overigens juist in deze gravelen aan, zoals die te Wijster.

Fundamentele veranderingen in de religieuze ordening van het landschap traden echter pas op met de vroegste kerkenbouw en met het verschijnen van de kerk- en reewegen. De reewegen waren een specifiek Drents verschijnsel (Coert 1992). Ze werden in de eerste plaats gebruikt om een overledene van het sterfhuis naar de laatste rustplaats te brengen: ree betekent waarschijnlijk ‘lijk’. Daarnaast faciliteerden ze ook de dagelijkse kerkgang. Binnen de oerparochies en de latere kerspelen vormden de reewegen een karakteristiek, ‘webachtig’ patroon, dat de erven en buitendorpen zonder kerk verbond met het centraal gelegen kerkdorp. Zodoende voegden de bewegingen van het uitvaartritueel en het naar de kerk gaan zich naar de centrische geleiding van het

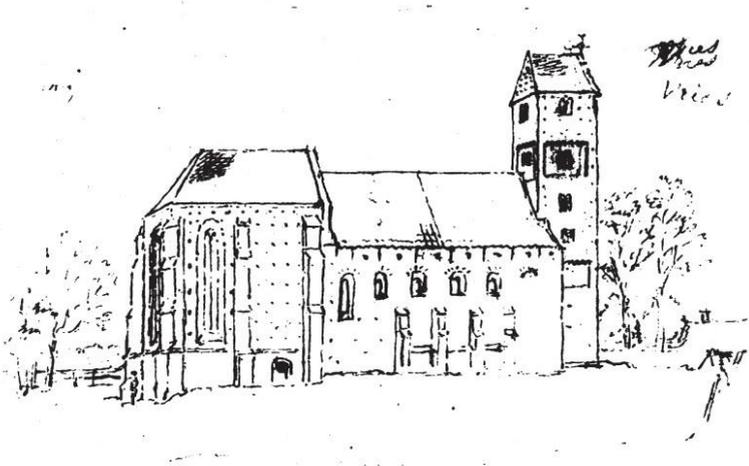
dorpsgebied, waarbij opvallende elementen uit een heidens verleden, zoals hunebedden en galgenbergen, vaak werden gemeden. Die laatste waren in veel gevallen gesitueerd langs de doorgaande routes over de Hondsrug, die ‘haaks’ stonden op de kerk- en reewegen (Kolen 2006). Voor de reizigers die door Drenthe trokken, en die dus gebruik maakten van deze routes, vormden de Drentse kerken eveneens -maar om andere redenen- een belangrijk oriëntatiepunt.

Figuur 3. Het kerspel Anloo.

Min of meer tegelijk met het ontstaan van het ruimtelijke patroon van kerk- en reewegen zien we ook veranderingen optreden in de kerkenbouw. De kerk werd “verduurzaamd” en kreeg een eigen vormtotaal die enigszins afweek van die van de regionale bouwtraditie. Uit archeologische waarnemingen kunnen we opmaken dat de

kerkenbouw voor de elfde eeuw mogelijk nog sterk geïnspireerd was op de regionale boerderijvorm. Vanaf de elfde eeuw veranderde dit. De Magnuskerk speelde daarbij een belangrijke rol. In Anloo werd de reeds bestaande “stiepenkerk” namelijk in de elfde eeuw vervangen door een tufstenen kerkgebouw (Stumpel 1982). Dat was nog een eenvoudige zaalkerk met overeenkomstige afmetingen als de grote woonhuizen. Na ongeveer een halve eeuw vond echter een belangrijke aanbouw plaats: een vierkante klokkentoren. Er verschenen ook andere nieuwe elementen, zoals het halfronde koor. De toren was geen willekeurige innovatie. Hij verleende het kerkgebouw een bijzondere status in een landschap dat door ontginning en beweiding inmiddels werd bepaald door horizonten en vlakke lijnen, afgezien van de bosvegetatie rond de bouwlandcomplexen en in de beekdalen. Bovendien versterkte de toren de visuele relatie tussen het aardse leven en de hemel. Met de bouw van de vroegste stenen kerken werden de relaties met het lokale verleden dus zwakker, maar die met de universele principes van de christelijke dogmatiek en symboliek steeds sterker.

Figuur 4. De kerk van Anloo, naar een tekening van C. van Voorde uit 1756 (naar Blok, 1985).

De klokkentorens van de Drentse kerken benadrukten het christelijke middelpunt van het landschap natuurlijk niet alleen in visuele, maar ook in auditieve zin. De cultuurhistorici Alain Corbin en Bruce Smith hebben beschreven hoe de kerkklok, eenmaal geïntroduceerd op het West-Europese platteland, het middelpunt van de gekerstende ruimte markeerde met behulp van sensaties en signalen waarvoor bijna niemand zich kon afsluiten, namelijk in de vorm van een gecodeerd en doordringend geluid (Corbin 1994; Smith 1999). Uit latere Drentse bronnen blijkt dat het verluiden van doden voor de goede verstaander bijzondere informatie bevatte (Bazelmans 1993). Zo kon daaruit het geslacht en een indicatie van de leeftijd van de overledene worden afgeleid en bovendien of hij of zij afkomstig was uit het kerkdorp of één van andere dorpen in het kerspel. Daarnaast bepaalde het luiden van de klokken ('kleppen') de verplaatsing van de rouwstoet richting kerkdorp.

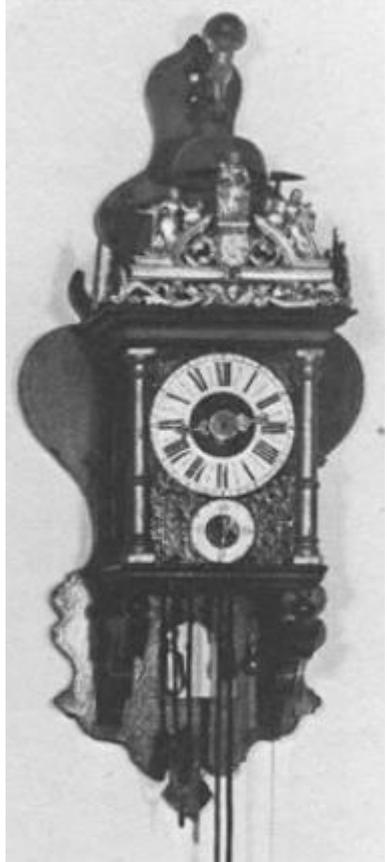

Figuur 5. Begravenisstoet.

Het lijkt geen twijfel dat in historisch Drenthe het geluid van de kerkklok voor toehoorders zeer betekenisvol was. Het liet er in elk geval geen misverstand over bestaan waar het centrum van de christelijke leefwereld moest worden gelokaliseerd.

Ook in de tijdsbeleving speelde de kerkklok in een toenemende mate een structurerend rol. Het klokgelui synchroniseerde gebedstijden, markeerde belangrijke dagen van de rituele kalender en structureerde de dagindeling. De tijdregistratie kreeg door de introductie van de kerkklok een andere wending. Het werk op het land werd er op afgestemd, en met de plaatsing van uurwerken en wijzerplaten op de Drentse kerktorens werd de mogelijkheid om zich te oriënteren in de tijd steeds beter en gemakkelijker. Vanaf de achttiende eeuw verschenen in het leven van de (voornamelijk) Drent ook andere technieken voor tijdregistratie.

Uit inboedelbeschrijvingen kunnen we opmaken dat toen ook in de huizen zelf klokken kwamen te staan. Zakhorloges deden hun intrede ten behoeve van de tijdbepaling (en het statusvertoon) op bijzondere dagen, zoals feest- en zondagen. Het was nog slechts een kwestie van tijd tot de Drent, gewapend met een polshorloge, voortdurend 'bij de tijd' was.

Figuur 6. Drentse stoelklok.

Literatuur

- Bazelmans, J., 1993: *Uitvaartrituelen op het Drentse platteland van de 19de en 20ste eeuw*, Leiden.
- Coert, G.A., 1992: Over reewegen en kerkhoven, *Nieuwe Drentse Volksalmanak* 109, 82-106.
- Corbin, A., 1994: *Les cloches de la terre: paysage sonore et culture sensible dans les campagnes au XIXe siecle*, Paris.
- Fabian, J., 1983: *Time and the other. How anthropology make its object*, New York.
- Kolen, J., 2006: De kerstening van het landschap: de middeleeuwse landschapsgeschiedenis van Drenthe, *Trajecta* 15, 325-341.
- Sanden, W.A.B. van der, 1990: *Mens en moeras. Veenlijken in Nederland van de bronstijd tot en met de Romeinse tijd*, Assen.
- Smith, 1999: *The acooustic world of early modern England*, Chicago.
- Stumpel, L.M.A., 1987: Anloo, landschap en bewoning. In: *Etstoel Anloo*, 9-48.

DE BESCHERMING VAN ONZE HUNEBEDDEN IN HISTORISCH PERSPECTIEF

Hein Klompmaker

Figuur 7. Kinderen ravotten op een hunebed.

De bijdrage hieronder is eerder gepubliceerd op www.hunebednieuwscafe.nl. Op deze site geeft Hein Klompmaker in tien stellingen weer hoe hij aankijkt tegen Hunebedcentrum, hunebedden, hunebedbouwers en de buitenwereld. In deze tekst preludeert hij op zijn bijdrage aan de Magnuslezing, waarin hij de actuele problematiek plaatst in een lange traditie van beschermingsmaatregelen. De bescherming van onze hunebedden kan een stuk beter en is urgenter dan ooit, is de stelling voor dit artikel.

Toen ik net begonnen was bij het Hunebedcentrum verzonnen we een actie voor het beter omgaan met ons oudste erfgoed, onze hunebedden. We maakten o.a. een sticker met de tekst ‘Onverslijtbaar? Vergeet het maar!’. Stickers waren toen nog hot en de actie genereerde veel publiciteit. Later begonnen we met andere acties: een poster-ontwerp-wedstrijd, een hunebedpaspoort. Wat we toen wilden was de bewustwording over de relatieve kwetsbaarheid onder brede bevolkingsgroepen, maar vooral de jeugd, bevorderen en zo b.v. voorkomen, dat hele volksstammen erop klimmen. Zo langzamerhand zijn we er achter, dat het zachte, morele appél op bezoekers niet echt zoden aan de dijk zet.

Twee voorvallen zijn, wat dit betreft illustratief. In de eerste plaats is er een incident in 2017 geweest, waarbij een jongetje van acht jaar van het hunebed van Borger stuiterde en het bewustzijn verloor. Er moest uiteindelijk een traumahelikopter aan te pas komen. Gelukkig liep het zonder ernstig letsel af, maar het werkte op de medewerkers van het Hunebedcentrum wel als een wake-up-call. Het hunebed van Borger, het grootste van Nederland, is provinciaal eigendom en wordt onderhouden en beheerd door de Stichting Het Drentse Landschap. Wij hebben er dus geen enkele zeggenschap over, maar omdat we in de onmiddellijke omgeving ervan zitten, worden we door de onwetende bezoeker wel op dergelijke calamiteiten aangesproken. ‘Wat gaat u daar als Hunebedcentrum aan doen om herhaling of erger te voorkomen?’

In de tweede plaats kregen we enkele mailtjes van vaders en moeders, die met hun kind naar Borger trokken en die – heel opvoedend en correct – hun kind een hunebed wilden laten zien (en natuurlijk het museum) en er tevens op wezen, dat je op een hunebed niet hoort te klimmen. Twee ontluisterende gevolgen had het. Mensen, die op het hunebed waren geklommen, hoorden vader en moeder het kind voorhouden, dat je niet op een hunebed hoort te klimmen en reageerden agressief: ‘Waar bemoeit u zich mee?’. Vader en moeder schreven een mail naar het

Figuur 8. Picardts voorstelling van hunebedbouwende reuzen (1660).

Hunebedcentrum, spraken schande van het geklim en wezen het Hunebedcentrum aan als instelling die aan dit soort ongewenst gedrag een einde diende te maken. Bovendien wilden ze hun entreegeld voor het museum terug. Ze voelden zich teleurgesteld en bekocht.

Figuur 9. Voorstelling van het bouwen van een hunebed zoals men zich dat tegenwoordig voorstelt.

Ik kan me dat zo goed voorstellen...! Ook wij zien het met lede ogen aan, maar staan machteloos. Wij hebben geen zeggenschap over het hunebed. Ik kan dat niet genoeg benadrukken.

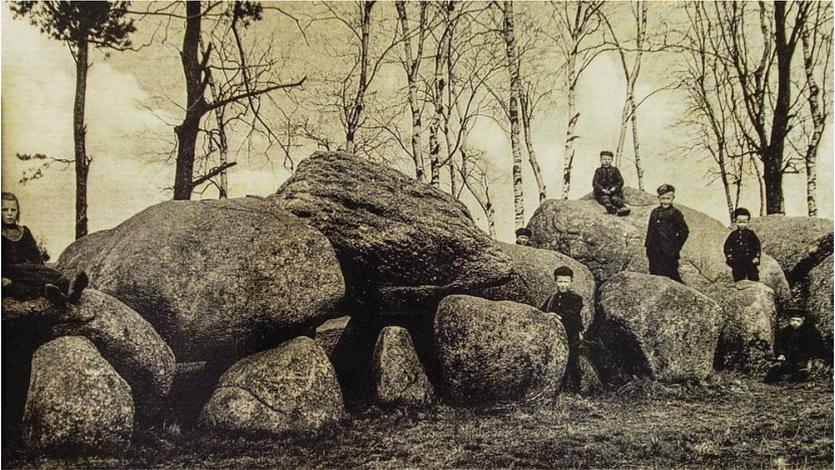
Maar wat we hier vooral uit 'leren' is, dat er veel onwetendheid is, over de kwetsbaarheid van hunebedden en wie daarover gaan en tevens dat het klimmen op een oud graf niet uit te roeien is, zonder echte beschermingsmaatregelen.

Figuur 10. Op weg naar de hunebedden.

Natuurlijk hebben we de afgelopen dertig jaar niet stilgezeten. Er zijn echt – naast de reeds genoemde – veel maatregelen genomen om ernstige excessen tegen te gaan. De beheergroep Hunebedden (Provincie, Het Drentse Landschap, Staatsbosbeheer, Hunebedcentrum en Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed) heeft o.a. de kelders van alle hunebedden met grasbetonblokken verzegeld om schatgraverij te voorkomen; ettelijke vernielingen (graffiti; vuurtje stoken e.d.) zijn gecounterd met herstelwerkzaamheden; er zijn nieuwe borden bij hunebedden geplaatst en er is een reisgids gemaakt. Niet niks en dat heeft ook wel het een en

ander gekost. Toch is het niet voldoende, vind ik. En daarom trok en trek ik aan de bel! Ik heb ook persoonlijk gemerkt, dat dat weerstanden oproept. Jammer vind ik dat, maar dat zal me niet de mond snoeren.

Figuur 11. Het hunebed van Borger op een ansichtkaart van de jaren 20 van de vorige eeuw. Foto Hunebedcafé.

De moderne toerist wil het liefst letterlijk in het verleden staan, wanneer hij een plaats met (pré-) historische betekenis bezoekt. Het draait daarbij niet om afstand tot het verleden, of er (veel) kennis over bezitten, maar meer om emotie: het aan den lijve ondervinden, het meemaken, een belevenis ervaren en dus om een ‘experience’. Het grootste hunebed van Nederland is zo’n bijzondere préhistorische plek. Daar komt de trechterbekerboer als het ware aan de oppervlakte en we herkennen en erkennen de waarde ervan door het tot topstuk in de canon van de Nederlandse geschiedenis te benoemen. Allemaal mooi. Allemaal nuttig.

Allemaal terecht. Maar waar we de mist in gaan, is wat we vervolgens de bezoekers op dit ‘lieu de memoires’ toestaan: klimmen, springen, erop, erin, eronder, alles mag. Zo lijkt het. Er is natuurlijk een monumentenwet, die het vernielen of beschadigen van monumenten

verbiedt en bestraft. Daar komt bij onze hunebedden in de praktijk geen ene sikkepit van terecht. Willen we die tienduizenden klimmers per jaar beboeten, omdat ze een monument vernielen of beschadigen, dan moeten we van elk individu vaststellen, welk scheurtje hij of zij heeft veroorzaakt door zijn/haar gespring. Dat dat niet kan en niet gebeurt, verrast natuurlijk niemand. En een moreel appél om niet op een graf te klimmen helpt, zo merken wij dagelijks, ook al niet. Voor elke speeltuin gelden strenge regels, die de veiligheid van de spelende kinderen betreffen, maar voor een echt prehistorisch monument als een hunebed, geldt dat niet.

Figuur 12. Hunebed D27 bij Borger. Foto Hans Meijer.

Enigszins cynisch zouden we alle hunebedden tot speeltuin moeten benoemen en deze vervolgens – wegens niet voldoen aan de

veiligheidsvoorschriften – moeten sluiten. U voelt het al, ook met dit soort van cynisme gaan we het niet redden.

Wat zouden we dan wel moeten doen? ik stel een drie-punten-programma voor:

1. We spannen een touw rond hunebed D.27 van Borger als een proef om het klimmen tegen te gaan. We gaan monitoren, of het helpt. Helpt het, dan breiden we de proef uit.
2. Bij wet wordt verboden om op een hunebed te klimmen. De eerste monumentenwet van Europa (1734) stelde al het vernielen van hunebedden strafbaar met een boeten van 100 Goltgulden. Wij maken daar, bij Provinciale verordening, een boeren van 100 euro per vergrijp van.
3. Er wordt een educatieve programmering voor jongeren en volwassenen opgezet om de kennis te vergroten en het gedrag te verbeteren. Positief gedrag wordt beloond; negatief gedrag wordt gehoord.

Als we dit programma gaan uitvoeren, voorzie ik dat onze hunebedden de plaats krijgen in de geschiedenis die ze verdienen. Elke toerist, elke scholier, elke liefhebber kan er die foto's maken, die hij graag maakt en we geven op deze manier ons erfgoed verantwoord door aan volgende generaties. Bij het Hunebedcentrum leven tientallen goede en uitvoerbare ideeën over het invullen van een educatieve programmering, die het gewenste gedrag kan beïnvloeden. Maar wij kunnen dat niet in ons eentje. We hebben daar de hulp en medewerking bij nodig van alle beheerders van onze oudste monumenten. En niet in de laatste plaats van u, onze bezoekers, onze inwoners. Praat mee, doe suggesties. Niet elk schot zal een eendvogel zijn, maar als we samen de trots van Drenthe (want dat zijn de hunebedden) overeind willen houden, dan gebeurt dat ook.

En voor de onverbeterlijken in onze samenleving: 'Effe dimme, niet op een hunebed klimmen'

Middenstandspoëzie! Ik geef het toe. Wie verrast ons met een betere slogan?

DE INLEIDERS

Prof.dr. J.C.A. (Jan) Kolen (1962) is hoogleraar Landschapsarcheologie en Cultureel Erfgoed en verbonden aan de Universiteit van Leiden en decaan van de Faculteit der Archeologie van diezelfde universiteit.

Hij studeerde archeologie aan de Rijksuniversiteit Leiden en was daar ook enige tijd docent. Hij vervolgde zijn carrière als projectleider bij RAAP Archeologisch Adviesbureau, dat destijds (tussen 1991 en 1995) nog aan de Universiteit van Amsterdam verbonden was. Ook werkte hij tussen 1993 en 1995 voor de Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek.

Jan Kolen onderzoekt de historische ontwikkelingen en het erfgoed van landschappen vanuit interdisciplinaire invalshoeken, de laatste jaren ook in het kader van duurzaamheidsvraagstukken.

In 2005 promoveerde Jan Kolen cum laude op het proefschrift 'De biografie van het landschap'. Drie essays over landschap, geschiedenis en erfgoed waarmee hij een fundamentele bijdrage leverde aan een nieuwe benadering in het landschapsonderzoek, waar aan Drenthe een apart

hoofdstuk gewijd is. In dit proefschrift is beschreven dat Anloo en de Magnuskerk in de geschiedenis een zeer belangrijke plaats innam in het religieuze en alledaagse leven van eeuwen geleden

Drs. H. (Hein) Klompmaker (1954) studeerde Sociale en Economische Geschiedenis in Groningen en is sinds 1988 directeur van het Hunebedcentrum in Borger.

Het Hunebedcentrum heeft als doel een museale maatschappelijk onderneming te zijn dat een actieve rol speelt in de lokale, regionale, nationale en internationale setting. Daarmee vertelt zij het verhaal van de hunebedden en andere archeologische monumenten aan het grote publiek en creëert daarmee draagvlak om dit erfgoed te bewaren voor toekomstige generaties.

Naast het Hunebedcentrum worden ook de andere media goed benut. Een goed voorbeeld is het 'Hunebed Nieuwscafé' waarin informatie over allerlei onderwerpen met betrekking tot hunebedden en de prehistorie, nationaal en internationaal en voor jong en oud, via de moderne media worden aangeboden.

De Magnuslezing is een gezamenlijk initiatief van:

HISTORISCH

STICHTING VRIENDEN
MAGNUSKERK ANLOO

Magnuskerk te Anloo

Wijkerk van de Protestantse gemeente (i.v.v.) Anloo-Zuidlaaren